

Posta zerrenda euskalduna

Interneten, komunikatzeko forma berri mordo bat sortu da. Hor ari dira *txat* edo berriketa geletan munduko nerabe pilo bat egunero komunikazio idatzi ia erabat ahozkoa garatzen eta asmatzen, esate baterako... Baina, komunikazioaren ikuspegi klasikoenetik begiratuta, nik uste dut Interneten sortu den tresna komunikatibo adierazgarriena posta zerrenda dela. Izan ere, zein komunikazio modu dira, zentzu zabal batean, *media*-tzat har ditzakegunak? Era simple batean, hartzaile asko dituztenak sar daitezke kategoria horretan. Hedabide tradizionalak *mass media* badira, hartzaileen aniztasunagatik dira hala. Hartzaileak *masa* direlako (edo izan daitezkeelako) sartzen dira definizio horretan, nahiz eta masa izateko milioiak izatea ez den beharrezko. Irrati lokala, hartzaile kopuru murriztekoa, *media* edo hedabide klasiko bat da eta definizioaren barruan sartzen da bete-betean.

Baina komunikabidearen eredu horretan, *batek-askori* erako komunikazioa da gertatzen dena. Interneten, berriz —eta horixe da posta zerrenden sekretua—, *askok-askori* motako komunikazioa aurkitzen dugu. Hartzaileak, masa hori, dira era berean igorleak... Eta hortxe datza posta zerrendaren indarra: hartzaileen esku dagoen tresna bat dela osoki, eta horiek ematen dioten erabileraren arabera bilaka daiteke eztabaida edo informazio-trukerako foro bat.

Euskaraz, era horretako lehen komunikabidea —hemen goraxeago eman dugun definizioaren arabera— EuskaraZ posta zerrenda izan zen. 1996ko urrian sortu zen, duela hiru urte. Euskal Kulturaren Biltzarreak (EKB) sortu zuen, Eusnet zerbitzari nafarraren azpiegitura teknikoa erabiliz. Bizimodu irregular samarrarekin hasi zen posta zerrenda, eta azkenean, mututu egin zen, erdi-hilik gelditu, trafikorik gabe... Hartzaileak dira igorle, baina inork ez badu ezer igortzen, orduan denek mututzat ematen dute

zerrenda eta isiltasunaren espiral horretxek hiltzen du foroa. 1999 honetan, urte hasieran, hila zegoen ia erabat EKBren sorkuntza hura. Baina, udaberrian, aukera berri bat piztu zen: EKBk desegitea erabaki eta orduan antolatutako Kitapen Batzordeak UEUri pasatu zion zerrendaren ardura. Udako Euskal Unibertsitateak, hain zuzen, borondatea azaldu zuen zerrenda kudeatu eta bizitzen saiatzeko.

Zerrendaren ardura eskuz aldatzearekin batera, zerrendaren oinarri teknikoak ere aldatu ziren. UEUk web orri bat ezarri zuen azalpen orokorrekin (<http://www.ueu.org/euskaraz.htm>) eta bidalitako mezuen artxiboa ere jarri zen martxan (<http://www.egroups.com/group/euskaraz>).

Ekainaren amaieran egin zen eskualdaketa. 240 harpidedun erdi-mutu zeuzkan zerrendak une hartan, eta harrezkero izandako asteetan, dozenaka mezu trukatu dira, eta harpidedunen zerrenda 400 lagunetara iritsi da.

Lehen, zerrenda mutu zegoen garaian, egoera esplikatzeko arrazoiaren artean teoria bitxiren batzuk ere iradoki zituzten batzuek: euskaldunek nonbait halako komunikazio era batean deseroso sentitzen ginela edo. Demostratu da, honezkero, arrazoi *genetikorik* ez dela existitzen. Euskaldunen burezur bereziak ez duela posta zerrendetarako gaitasuna eskasten, eta XXI. mendean ere funtziona dezaketela halako komunikabideek euskaraz. Eta funtzionatuko dute, ahalegin pixka batekin. Oraingoz, era honetako hiru foro euskaldun daude hala-holako jardun jarraitu eta tinkoa egin dutenak: EuskaraZ bera, Eibartarrak foro lokala, eta EIZIEren ItzuL zerrenda. Beste ekimen batzuek ere agertu behar dute panorama honetan, derrigor. Ez dakigu XX. mendea amaitu baino lehen ikusiko dugun hurrengo, baina datorren mendean, nahitaez haziko dira beste eztabaidagune euskaldun batzuk Interneten.

Zailtasunak, oztopoak

1996an urrats ausarta eman zuen EKBk, artean apenas internautarik zegoenean Euskal Herrian, Interneteko le-

hen foroa sortzen. Gero haren ibilerak kale egin izana erakusten du komunikabide modu berri hauen bilakaera ez dela erraza.

Fase berri honetan, UEUren kudeaketarekin, badirudi ondo doala oraingoz, baina ezin esan bihar edo etzi berdin iraungo duen. Hazkunde edo iraupenerako oztopoak ere agertu dira epe berri honetan. Irailean, hain zuzen ere, irain larriak banatzen hasi zen zerrendako harpidedun bat. Mezu trukea gehiegi berotzeko eta jendea asaldatu eta nekatzeko arriskua izaten da horrelakoetan, baina zorionez, irainen harrikada segituan kontrolatzeko aukera egon zen.

Beste alde batetik, badirudi internauta euskaldun partikularrak direla tresna hau erabiltzen duten bakarrak. 60 bat erakunde elkartuak daude Kontseiluan, baina horietarik batek ere ez du informaziorik, salaketarik, eskaintzarik edo komentariarik bidali EuskaraZ zerrendara tarte honetan, UEUk berak salbu. Euskaldunak ari dira konturatzten Interneten baliaagarritasunaz, baina euskalgintza, bere osotasunean, edo erakundetutako egitate gisa, ez, nonbait. Kontseiluari dagokionez, adibidez, uztailetik behintzat badago webgune huts erabiligabe bat Interneten, iragarritz «gutxi barru» zerbait izango dela han... Hiru hilabeteen halaxe aurkitu dut nik.

Horrekin lotuta, beste datu bat, adierazteko zein gogo edo irudimen gutxirekin ekiten zaion komunikazio kanal berriei gure artean. Irailean izan zen Lizarra-Garaziko adierazpenaren lehen urtemuga, eta han gestio plan moduko bat zuten. «Komunikazio ekimen berezien» alorrean web orria gaurkotzea proposatzen zen. Puff, «web orria gaurkotzea», hori da helburu anbizioso... Ondo doa, bai, nazio eraikuntza arnasa hartzeko gogorakizuna gestio plan batean idatziz jarri behar denean!

Egunkaria kolore biziz

Gaztainadia bailitzan, kolore berriekin jantzi da *Euskaldunon Egunkaria* udazkenean. Gehigarri sorta osatuagoa

dakar orain, eta kolorea biziago erabiltzen du horietan. *KZ* igandeetako erreportaien atala eta *Barkatu Ama* gazteena (ostegunetan) era konpletoago horretan ari ziren argitaratzen lehendik ere, baina orain beste gehigarri batzuk azaltzen dira: unibertsitatekoa asteazkenetan, abentura kirolena ostiraletan, kultur magazintxo bat larunbatetan eta haurrentzako beste bat igandeetan. Beste alde batetik, Interneten inguruko igandeetako *KZ*-n argitaratzen zen *Nabigatzen* hura transformatu egin da, eta *UNInet* izenarekin asteazkenetako gehigarrira igaro da, aldamenean informatika eta elektronika alor berri batez lagunduta gainera.

Ez bakarrik kolorea, mamia ere landua dakarte lan hauek. Bista erakartzen dute, baina irakurle arretatsua ere bai: hori da niri egin didaten inpresioa, behintzat. Era berean, lehen zenbait kazetari gazteren ekimen ia pertsonalak ziren atal txiki baina ondo zaindutako batzuk —*Liluratura* literatura atala, larunbatetan; eta *Mendi magalean*, ostiraletan— desagertu egin dira izen horiekin, baina gehigarri berrietan transformatzeko izan da. Hortaz, kazetari gazteak trebatzen doazelako seinale ere badugu *Egun-karia*-ren urrats hau.

Telebista udazkenean

Albistegien zuzendaritzan Jaime Otamendiren eskua dago orain gidari ETBn. Itxura grafikoa berri dute, behintzat, eta edukien agerpen eta trataeran ere berrikuntzak zetozela iragarri ziguten, euskarazko eta gaztelaniazko albistegien bertsio bereziagoekin gainera (orain arte, euskarazko Gaur Egunek erdarazko Teleberriren bertsio ttipiako bat ematen zuen sarritan). Edukiaren aldetik nik ez dut oraindik uda aurreko joerarekin alde nabarmenik igarri. Baina igual izango da ikusle arretatsuegia ez naizelako...

Kirolei lehen bezainbesteko garrantzia ematen zaiela dudarik ez dago, ordea. Esate baterako, ETAre su etena kolokan egon daitekeela ematen duen albistez josiriko

arratsalde batean, albistegiaren sarrerakoan ia enfasi berdinarekin irakurtzen dizkizute esatariek Frantziako atxilotuen ingurukoak, zein Lezaman Athleticen entrenamenduan izandako lesioen berriak.

Beste berrikuntza ahalegin batzuk ere egin ditu ETB-ren euskarazko kateak. Gazteei zuzendutako astegunetako magazin bat, eta gauetako egunoroko Xabier Euskitzeren *talk show* hori, *Sorginen Laratza*. Ez dakigu benetan tokia egingo duten saio horiek, hasiberriak baitira lerro hauek idazteko orduan, baina behintzat, arriskatu gabe nekez asmatzen dela esan daiteke. Formula berriekin (kopiatuak badira ere, geurean berriak, behintzat) saiatzea ondo dago.

Formula arriskatu horietako batek bere bidea egin du dagoeneko. Bosgarren urtea da *Goenkale* gauero (eta goizero, eta arratsaldero, errepikapenen poderioz) daukaguna ETB1en. Arraldeko abenturatxoak hasi zirenean ume-kokkorak besterik ez ziren nerabeak dira oraingo denboraldiko protagonistetako batzuk. Milagarren kapitulua irail amaieran iritsi zitzaigun.

Goenkale programa ona delakoan nago. Kalitatezkoa, zentzurik sanoenean. Aktoreen kontratuen arabera bihurtzen da gidoia kiribildu ia ezinezkoetan, eta egia da halaber, batzuetan beti berdina dirudiela... Baina jarraitasun horrek zerbait adierazten du. Batez ere, ikusleak dituela, milaka euskaldunek jarraitzen dituztela *Goenkale*-ko pertsonaien ibilerak (askok, agian, astean 10 minutuz bakarrik, baina seguru aski horrekin nahikoa duzu Arraldeko gorabehera kostunbristak kontrolatzeko). Drama edo komedia gorena ez da izango, baina euskara naturalean egingdako produktu duin bat dugu hor. ♣